Nro 106.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

z Wilna VS. 24. Września NS. 5 Październ. 1799 w Sobotę

z Wiednia 21 Września z Gazety Wiedeńskiey.

Niektórzy z znacznieyszych obywatelow Werony, chcąc wieczney pamięci podać męstwo woysk Austryackich, i przezorność Wodzow okazaną wobronie miasta swoiego na początku tegoroczney kampanii; własnym nakładem wystawili monument, na którym napis więzyku Łacińskim zwięzle wyraża iako Generał Keim chociaż raniony w bitwie d. 26 Marca oparł się iednak Generałowi Scherer, i dał czas Baronowi Kray zwycięzcy pod Legnago, pośpieszyć z od sieczą Weronie, i kray od naiezdnikow oswobodzić.

W Comitacie Węgierskim Torontaler wieśniak znalazł skarb składaiący się z 23 naczyń złotych; wartość ich wnętrzna wynosi 12 tysięcy złotych Ryńskich; wszystkie zaś służyły dawnym Rzymianom do ofiar publicznych i domowey biesiady; złoto nayczystsze, przednia robota, z rozmaitemi figurami. Głowna kassa Węgierska w Budzie wszystkie naczynia, nadgrodziwszy wieśniakowi, zabrała, które teraz w pomienionym mieście pokazywane są czcicielom starożytności.

Słychać że nowe rozrządzenia wkrótce maią bydź czynione w armii Włoskiey. Baron Kray będzie kommenderował oddzielną diwizyą która między Włochami i Szwaycarami stoiąc we środku da rychłą pomoc według potrzeby. Feld Marszałek Suworow przeydzie do Szwaycarow. We Włoszech, gdzie po spodziewanym wkrótce dobyciu Coni i Genui nic iuż doczynienia nie zostanie, dowodzić będą; Melas, Keim, i Klenau Generałowie.

z Londinu 13 Września z Gazety Hamburgskiey.

Przed kilko dniami niektórzy Ministrowie Stanu zgromadzili się do Weymouth, gdzie Król Jmć z familią teraz mieszka, na radę nadzwyczayną. Wnosiemy, że podobno wkrótce wynidzie proklamacya na zwołanie Parlamentu. Albowiem rząd pragnie wiele regimentow milicyi przesłać do Hollandyi, spodziewaiąc się, że z równym męstwem stawać będą przeciwko Francuzom; iak roku zeszłego w Jrlandyi przyłożyły się do poskromienia buntu wiadomego.

Krol Jmć Xiążęcia d'York Feld Marszałka mianował Generał Kapitanem woysk lądowych iakie dziś są, lub na czas przyszły zaciągnione będą w W. Brytanii. Władza iego rozciąga się na wszystkie regimenta, które są lub ieszcze będą użyte do zwalczenia nieprzyiacioł na lądzie Europeyskim, za pomocą armii zprzymierzoney. Pomieniony Królewic d. 10 siadł w okręt. Ekwipaże polowe u niego są naywspanialsze; zołnierza prowadzi z sobą 10 tysięcy.

Wielka flotta pod Lordem Bridport w Torbay zgromadzona na morze ruszyła zmierzaiąc zapewne do portu Brestеńskiego; okrętow liniowych 41, nie licząc eskadry, która blisko brzegow krążąc Bretannii, niedawno zabrała lub zniszczyła kilkanaście statkow, z Rochefort dla zkombinowaney flotty prowadzących ammunicyą. Hiszpańskie iednak okręta nie wdaiąc się w bitwę z naszemi, naprzód do L'Orient, pózniey zaś do portu Brestеńskiego trafiły.

Za Lordem Bridport wyszły pod żagle flotty kupieckie, w portach Angielskich zatrzymane od tego czasu, iak Hiszpańsko Francuzka z morza środziemnego na Ocean wpłyneła. Następca Tronu Xiąże de Galles d. 4 oddawał nowe chorągwie regimentowi na brzegu morskim, i stosowną do okoliczności miał przemowę. Przytomni byli temu obrządkowi Ministrowie Stanu Dundas, i Pitt, brat iego Lord Chatham, i wielu Panow znacznieyszych.

Z Jamaiki wiadomość odbieramy, że w Czerwcu Generałowie Murzyni, Toussaint i Rigaud, rozpoczeli między sobą woynę domową na wyspie S. Domingo. Pierwszy oprócz wielu miast innych Jacmel-

opanował. U nas niektórzy twierdzić nie przestaią, że General Maitland rzeczywiście z nim podpisał traktaty handlowe, które iednak nie wprzód ogłoszone bydź powinny, aż przez Króla Jmci i Parlament W. Britannii ratifikowane zostaną.

Przed kilko tygodniami w Gibraltarze zdarzył się następuiący przypadek. Przysłano do tey twierdzy na dopełnienie regimentu garnizonowego, Jrlandczykow, którzy roku zeszłego złączywszy się z Generałem Francuzkim Humbert, z nim też pod Vinegar Hill w niewolę poszli. Ci potrafili uładzić wielu żołnierzy; zamiarem ich było podnieść bunt, wybić rycerstwo wierne Królowi, twierdzę zaś poddać nieprzyiaciołom; spisek odkryto, winowaycow dowodzcy w liczbie 10 zkazani na śmierć; 2 rozstrzelano, innym przebaczono.

Król Jmć Kanclerza Jrlandskiego Graffa Clare wyniosł na stopień Para W. Britannii. Jest to ieden z obywatelow naygorliwiey pracuiących około zbawiennego dzieła Unii dwóch narodow. Parlament nasz pewnie zwołany bydź ma d 24. Według regestrow przez Admiralicyą ogłoszonych, ma teraz W. Britannia 194 okręta liniowe. i wielkie mnóstwo fregat, korwet, i t. d. Z dobyliśmy na nieprzyiacielu pod czas teraznieyszey woyny lub zniszczyliśmy okrętow liniowych 74, fregat 97, 202 statki zbroyne i 685 korsarzow.

W całych dzieiach Angielskiego narodu nie podobno znaleść chwalebnieyszey i w zwycięztwa obfitszey epoki, nad tę którąśmy zaczeli od bitwy wygraney w Abukir. Teraz prawie codziennie biią z armat w Londyńskiey wieży, miasto oświeciaią wspaniale, lud opływa w radość nie czuiąc prawie cięźaru woiennego. Ciągiem od dawnego iuż czasu trwaiącym u nas uroczystościem dała początek wiadomość ze Włoch przysłana o zwycięstwie pod Novi odniesionym.

Wkrótce potym czytaliśmy rapporta Lorda Duncan i Generała Abercromby. Pierwszy woyska na ląd wysadził w przedziwnym porządku, flottę Batawską do poddania się nakłonił, i chory do Yarmoutch rychło powrócił. Maytkowie Angielscy iawnie są nieukontentowani z postępku Hollendrow, mieniąc się pozbawionemi zdobyczy, jaka im należała, gdyby nieprzyjacielskie okręta siłą były zdobyte.

General Abercromby opisuje bitwę z Batawami przy lądowaniu stoczoną; woyska nasze dobrze stawały, odpor nieprzyjaciela złamano; straciliśmy kilku Officyerow i 105. żołnierzy zabitych, 30. Officyerow i 690. żołnierzy ranionych, 52. obłąkanych. To zaś uważać trzeba, że z liczby 10 tysięcy żołnierza na ląd w Helder wysadzonego, nie więcey nad 3. tysiące w ogniu było; gdy przeciwnie General Daendels miał przynaymniey ku zasłonie brzegow 7. tysięcy.

To zwycięstwo jakożkolwiek wielkie, niknie jednak przed świetnością innego, jakieśmy w Jndyach Wschodnich odnieśli. Teraz rzeczywiście Anglikow panowanie ugruntowane jest w tey krainie bogatey; dziś obszerne dzierżawy nasze na wieki zabespieczone od wszelkiey morzem i lądem napaści; a projekta, jeśli miał jakie przeciw osadom Wchodnim zamknięty w Egipcie General Buonaparte, niezwrótnie w niwecz obrócone zostały. Rzecz całą opisujemy.

Okręt d. 18. Maia z Madras wysłany przez General Gubernatora Lorda Mornington, przyniosł wiadomość, że Tippo Saib zwyciężony i zabity został 4. Maia pod murami stolicy Królestwa swoiego Seringapatnam; ciało jego między trupami znalezione pogrześć kazano ze wszystkiemi honorami. Syn Monarchy, który r. 1791. był przez Oyca wydany w zakład Lordowi Cornwallis, w bramach mieyskich poddał się dobrowolnie w niewolę Anglikom.

Za jego przykładem poszli inni Tippo Saiba Synowie, bracia, Wodzowie woyska, i przedni Panowie; nie ma żadney wątpliwości, że całe Królestwo Maisour jest dziś w ręku zwycięzcow. Tak więc po obaleniu Tronu przez Hider Ali założonego, W. Britannia dziś sama prawie panuie na półwyspie Jndyiskiey z tey strony Gangesu. Jedni dziś tylko zostaią Marattowie, którzy na rozwalinach Państw W. Mogola nowy narod i potęgę nową założyli.

Pałac Wschodniey Kompanii wspaniale oświecono z tey okoliczności. Tak ważny w dziejach narodu przypadek dokładniey opisał w liście do rządu General Harris.

D. 30. Kwietnia, powiada, batterye Angielskie wyłam w murach miasta Seringapatnam robić zaczeły. Widząc rzecz gotową dałem hasło do szturmu, w samo południe, ponieważ Jndyanie na ten czas odporu czynić nie zwykli: woyska Europeyskie szły pod sprawą Generała Baird.

Przełamaliśmy nie mieszkaiąc wszystkie przeszkody, wpadliśmy do miasta. Z pałacu Królewskiego dawano do nas ognia, gdy już ustał na wałach. Nakoniec i tu bitwa się skończyła, skorośmy familii Tippo Saiba życie i bespieczeństwo przyrzekli. Sam zaś Tippo, Syed Seheb, Meer Madue, Syed Gofar, i wielu innych wodzow armii iego poległo. Uśmierzyliśmy potym zamieszanie które nieuchronne było w mieście stołecznym, bogatym, szturmem wziętym.

Familią zmarłego Monarchy przeprowadzono do obozu naszego. General Baird ztrudnością znalezione ciało Tippo Saiba jey ukazał; oglądała nazajutrz, i uroczystym obrządkiem złożyła w mauzoleum Hyder Alego. Seringapatnam naturą i sztuką obronne

jeſt miaſto; niewychwalone więc męſtwo żołnierza który tyle przeszkod w kilku chwilach bagnetem uprzątnoł. ſtraciliśmy w ſzturmie 70. Europeyczykow zabitych, 262. ranionych, z officyerami razem.

Skarby jak wnosić łatwo, znalazły ſię niezmierne: zbierał założyciel Państwa Hyder Aly do r. 1782. zbierał Przez lat 19. panujący Tippo Saib. Niektórzy woyſk iego Generałowie, którzy daleko od ſtolicy z diwizyami ſtali, dowiedziawſzy ſię o przypadku Pana ſwoiego, broń złożyli; jeden z nich Odeen Khan oświadczył że ſię poddaie bez żadnego warunku, sądząc iż Anglicy obeydą ſię z nim wspaniale. Francuzow znalezionych w mieście w niewolę wzięto. Kommendatem ich był Chapue.

Gmin Londiński podczas illuminacyi miaſta z okoliczności poddania ſię Batawſkiey floty, groził dawnym zwyczaiem okna w domach wybiiać któreby oświecone nie były. Genera Abercromby, Admirałowie Duncan i Mitchell wſzyscy są Szkotowie rodowici; armia lądowa liczy bardzo wielu Officyerow Szkockich, między innemi ściągaią oko ciekawych górale Szkoccy w ubiorze krajowym; dwa ich są regimenta; lud na wſzyſtko odważny i bitny.

Na dopełnienie radości powſzechney, Admirał Mitchell d. 11. donosi z Texel, iż dniem pierwiey Generał Abecromby odparł i poraził armią Batawſko Francuzką z 26. do 30. tyſięcy żołnierza złożoną. Widząc wodz Angielſki nieprzyiacioł mocno oſzańcowanych pod Alcmaar, tak iż attakować prawie było niepodobno, poſtanowił ich osmielić, i do ſzturmowania naſzych okopow zachęcić. Rzecz naypomyślniey poſzła według chęci.

Angielſka armia wyſtąpiwszy niby do attaku, nagle do ſzańcow ſwoich powróciła; gonił uſtępuiących niebaczny nieprzyiaciel, i tym ſposobem trafił przecie na batterye utaione. Tam klęſkę Francuzom i Hollendrom ſtraszliwą zadano. Czekamy o zwycięztwie rapportu dokładnego. Dziś inny Admiralicya odebrała, że Flotta dawniey Batawſka pod ſtrażą 6 naszych Okrętow, do portow iuż Angielſkich szczęśliwie zawinęła.

Wielu maytkow Hollenderſkich, podnieść kotwicę i z Texel wyniść nie chciało; wszyſtko więc czynić muſieli maytkowie Angielscy. Inni zaś którzy ſię za Stadhuderem oświadczyli, są dziś na żołdzie i w służbie W. Britannii. Xiąże dziedziczny d' Orange przybył do armii Generała Abercromby. Znayduiąc ſię w porcie Texel chciał oglądać wszyſtkie Okręta Angielſkie i Batawſkie, od wszyſtkich z naywiększą uczciwością był witany.

Z Przygórka dobrey Nadziei donoszą, że Kapitan Losach potkawszy eſkadrę nieprzyiacielſką, która do Isle de France żeglowała, całą zapędził ku brzegom, gdzie na piaſkach oſiadłszy wszyſtkie Okręta zginęły. Do Yarmouth zawinęły niedawno ſtatki wiozące pierwszą diwizyą woyſk Roſsyiſkich. Kazano im wprawdzie proſto płynąć do Texel; lecz pocztarſkie Okręta rozminęły ſię w drodze. Teraz dla wiatrow przeciwnych dni kilka w pomienionym porcie zabawić muszą.

W tey chwili rapport odbieramy, że Xiąże d' York z Xiążęciem de Gloceſter, i Lordami Chatham i Cavan w Deal ſiadł na Okręta; rano dnia wczorayszego Flotta przewozowych ſtatkow pod żagle wyszła; na niey znaydować ſię ma 40 tyſięcy zbroynego ludu, między tym wiele iazdy. Słychać że część woyſka nie w Texel lecz w Zelandyi wyląduie. Statki które Generała Abercromby z woyſkiem wysadziły na brzegi Batawſkie, do Dunes powróciły.

W niebytności Xiążęcia d' York nayważszą kommendę w kraiu naszym mieć będzie Generał Fawcett. Król Jmć w krótce tu ieſt ſpodziewany na zagaienie obrad Parlamentowych. Powiadaią że czwarta ieszcze Flotta, czwartą woyſk Angielſkich diwizyą ma prowadzić, nie wiadomo dokąd, pod kommendą Xiążęcia de Cumberland. To pewna że Xiąże d' York dziś liczy więcey 60 tyſięcy zbroynego ludu; na brzegach Hollenderſkich.

z Paryża 13 Września z Gazety Courier du Bas Rhin.

Ponieważ Direktoryat o teraznieyszym ſtanie armii naszey we Włoszech nie daie żadnych wiadomości, ſzukać ich trzeba w partykularnych liſtach; ieden z Officyerow na końcu Sierpnia pisał z głównej kwatery Cornigliano. Po nieszczęśliwey bitwie d. 15 pod Novi, nie bez podziwienia naszego, nieprzyiaciel nic ieszcze nie przedſięwziął; ſtaneliśmy więc powtóre na górach Liguryiſkich. Tortona bliſka ieſt upadku, ponieważ dać iey odſieczy nie podobno.

Armia zkombinowana ciągnie do Aſti grożąc obleżeniem Coni, z twierdz któreśmy trzymali we Włoszech oſtatniey. 20 tyſięcy posłano na Generała Grenier, którego Championnet z przednią ſtrażą do Suze przysłał. Wysłaliśmy gońcow oſtrzegaiąc o niebeśpieczeńſtwie. Sami zaś w tych górach ſtać długo nie możemy; niema furażow, niema żywności; Genua nic doſtarczać nie chce; rzemieślnicy i lud morſki nam ſprzyia; lecz Kupcy widząc ſwóy handel upadły, wyglądaią przybycia Flott Angielſkich. Zołdu nie bierzemy; nieukontentowanie z tąd w żołnierzu powszechne. Genueńczykowie ani pożyczyć, ani papierow za gotowiznę przyimować, ochoty nie pokazuią, ſądząc iż Auſtryakom kontribucye trzeba będzie po chwili zapłacić.

Do portu Breſteńſkiego z L' Orient,

Nantes, i Rochefort, zawinęło wiele ſtatkow, żywnością, ammunicyą, ładownych; słychać, że między innemi przybyły dotąd pod wyspą Aix ſtoiące Hiſzpańſkie Okręta; naszych kilka ieszcze uzbraiać kazano; tym ſposobem zkombinowana Flotta licznieysza ieſt od Angielſkiey, ktora krąży nie daleko brzegow; nie wiemy iednak czyli wynidzie na morze zaraz, albo też zaczeka na powrot z Paryża Admirałow Bruix i Maſsaredo.

Klub Jakobinſki co dawno zamknięty zoſtał w maneżu, dziś zgromadza ſię do *Pałacu Salm*; między innemi znayduie ſię tam wielu Reprezentantow; lecz doświadczeniem nauczeni, dziś nie chcą zciągać na ſiebie uwagę powszechną. Obrady ſkromnie i w głębokim odbywaią milczeniu; żadnych u ſtaw, żadney dotąd odezwy do ludu nie czytano; wnoſićby należało, iż niema przyczyny lękania ſię nowego rozruchu w ſtolicy naszey.

Lecz kto z bliſka rzecz widzi zna niebespieczeńſtwo. Spokoyni tu pewnie będziemy, ieżeli armie zwyciężą nieprzyiacioł za granicą, i domowym zamieszaniom koniec położą w Departamentach południowych i zachodnich; lecz ieśli zwycięztwo, jak dotąd ſtatecznie ſprzyiać będzie Mocarſtwom zprzymierzonym, ieżeli Szuanow i Roialiſtow liczba i ſiły poważać ſię nie przeſtaną; Paryż ſtanie ſię raz ieſzcze teatrem okropnych mordow.

Mowiąc o zamieszaniu i woynie domowey, zdarzył ſię nie dawno u nas taki przypadek, jakiegośmy jeſzcze nie widzieli od początku rewolucyi. Zołnierze 13. ſtrzelcow regimentu w dzień Ludwikowi S. uroczyſty, niech żyie Krol, głośno wołali. Przykład ten bydź może ſtraſzliwy w ſkutkach swoich nowemu rządowi; dla tey podobno przyczyny do Paryża wprowadzono kilka regimentow konnych i pieſzych, ktorych wierności zaufał Direktoryat.

W mieście Rouen więcey 100. fabrykantow zbankrutowało w krotkim czaſie. Bankierowie Paryscy nic już nikomu płacić nie chcą. Direktoryat kazał areſztować wſzyſtkich agentow, liwrantow, Kommiſsarzow, oſkarżonych o kradzież, zdzierſtwa i złą adminiſtracyą. Skutkiem to jeſt częſtych przymowek Reprezetanta Briot, ktory prawie codziennie wyrzuca na oczy władzy wykonawczey opieszałość w pełnieniu rozkazow zgromadzenia prawodawczego, i karaniu tych, co ſię do zguby Rſtey przyczynili.

Nie dawno u nas wychwalano jednomyślność Generałow Touſsaint i Rigaud. Dziś Reprezentant wyspy S. Domingo, Mentor, ogłosił drukiem liſt do ſiebie pisany 2. Lipca, w tym jeſt wyrażono, że gdy Touſsaint ogłosił umowę z Generałem Angielſkim Maitland podpisaną, względem neutralności osad naszych; powſtał przeciw niemu Rigaud, bitwę ſtoczył, Wodza ranił, armią poraził. Zwyciężony uciekł do Leogane gdzie go w okopach dobyć usiłuie zwycięzca. Czekamy jednak o tym dokładnieyszego rapportu.

z Hagi 17. Września z Gazety Hamburgſkiey.

Nic ſię nie ſtało ważnego po wiadomey bitwie, General Dumonceau odebrał Anglikom zaiętą przez nich wieś Wamenhuisen. Czekamy wtych dniach przybycia 20. tyſięcy Francuzow; na on czas General en chef Brune pomyśli o nowym attaku. Do Helvoetsluys posłał część swoiego żołnierza; w tym porcie mamy jeſzcze 4. okręta liniowe, i kilka fregat; nie wiemy, jak wiele zoſtało w departamentach Mozy i Amſterdamu; reſztę Anglikom poddano.

Pierwſza diwizya woyſk Roſsyſkich przybyła już do Hollandyi połnocney; flottę ktora wiezie Xiążęcia d' York, widzieliśmy dziś płynącą wzdłuż brzegow naſzych do Texel. Krwawey więc rozprawy czekać trzeba. Piewſza jak dla nas nieſzczęsliwą była wiadomo. General Van Damme przypadkiem rękę wywinoł. David ciężko d. 10. raniony, d. 14. umarł, i ze wſzyſtkiemi honorami woyſkowemi zoſtał pogrzebiony w Alkmaar.

Porażeni zazwyczay komukolwiek przypisują klęſkę swoią. Y my Batawowie od podeyrzliwości wolnemi niejeſteśmy. Pobito nas w Helder; przegranę zwaliliśmy wraz na Generała Daendels. Przyczyna, że w rapporcie urzędowym wyrażono, iż attak prawego ſkrzydła pod jego sprawą był słaby. Dość tego na wzniecenie powſzechnego nieukotentowania. Tknięty Daendels prosił Generała Brune o pozwolenie wydania na świat opisu bitwy. Pokazało ſię więc, iż prawe ſkrzydło Batawow nie wprzod, uſtąpiło z bojowiſka, aż lewe z Francuzow złożone wſtecz odeſzło.

Anglicy w Medemblick i mieyscach okolicznych nakazali sobie doſtarczać ſiano, słomę, owies, konię, chleb, i inne potrzeby, obiecuiąc wſzyſtko płacić gotowizną. Słychać że 30. tyſięcy Prusakow zgromadza ſię na granicach Rptey.

z Berlina 18 Września z Gazety Hamburgſkiey

Na mieysce zmarłego Posła Auſtryackiego Xiążęcia de Reuſs, wkrotce tu ieſt ſpodziewany General Hrabia de Bellegarde; kto zaſtąpi odieżdżaiącego do Paryża Margrabię de Musquiz Posła Hiszpańſkiey Korony, nie wiadomo.

N[ro] 106.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

z Wilna VS. 24 Września NS. 5. Październ. 1799. w Sobotę

z Frankfortu 10 Września z Gazety Frankfortskiey.

General Brraguey d' Hilliers, który niedawno kontribucyą wydarł miaſtu naszemu, powrócił z woyſkiem do Moguncyi. Liſty z S. Gall odebrane donoszą, że General Lecourbe opanował prawie cały Canton Glaris; nie wiemy ieszcze żadnych ſzczegułow tego zdarzenia. W prowincyach do Elektora Moguncкiego na prawym brzegu Renu należących, lud pospolitym ruszeniem wziół ſię do broni, gdy woyſka Francuzkie do Niemiec wkraczały; i ieszcze do domow nie powrócił, czekaiąc aż niebeśpieczeńſtwo uſtanie.

z Westfalii 11. Września z Gazety Hamburgſkiey.

Diwizya woyſk Pruſkich, która do Cyrkułu naszego ma przybyć, ſkłada ſię z 8 tyſięcy piechoty i 2 tyſięcy iazdy; niektóre bataliony ciągną do Wesel; przyczyna nie wiadoma; wnoszą niektórzy że dla ſtrzeżenia granic.

z Hamburga 17 Września z Gazety N. Hamburgskiey.

Dziś kilka razem ſtatkow Angielſkich na Elbę przybyło. Jeden który d. 12 z Texel pod żagle wyszedł, przyniosł wiadomość, że w bitwie pod Helder d. 10 armia Francuzko Batawſka w zabitych i ranionych ſtraciła do 3 tyſięcy ludu.

z Emerich 11 Września z Gazety Hamburgſkiey.

W okolicach naszych zgromadzać ſię zaczyna diwizya Armii Pruſkiey. Kommenderować ma General Schladen 10. batalionow piechoty, 12 ſzwadronow iazdy, i cokolwiek artilleryi. Słychać, że więcey regimentow nadciągnie; ſpodziewany ieſt Xiąże Brunświcki, który w Rees główną kwaterę mieć będzie. Wielkie magazyny zakładać kazano, i mieć wſzyſtko w zupełney gotowości na d. 18. W Wesel, iak mówią most na Renie ma bydź ſtawiony.

z Bruxelles 12 Września z Gazety Hamburgſkiey.

Francuzkie woyſka przez Departamenta Belgickie Batawom na ratunek pośpieszaią; te iednak regimenta które u nas są rozłożone, zoſtaią na mieyscu, ponieważ rząd lękać ſię nie przeſtał podwóynego attaku przez Anglikow od morza, przez Auſtryakow od Niższego Renu. Citadellę Antwerpii w żywność opatrzono. Woyſkowa kommiſſya w Tournay wielu Belgow, którzy do woyny domowey wchodzili, na śmierć lub deportacyą ſkazała.

z Amſterdamu 14 Września z Gazety Hamburgſkiey.

Po bitwie d. 10 ſtoczoney nic ſię dotąd nie ſtało; wkrótce iednak czekamy nowego attaku. Z Dunquerque flotilla Francuzka ma przybyć do Zelandyi na zaſłonę wyspy Walcheren wylądowaniem Angielſkim zagrożoney. Wiele ranionych Francuzow i Batawow z Alkmaar na ſtatkach ſprowadzono do naszego miaſta. W niewolę Anglikow zabraliśmy 30, z których 20 ieſt ranionych. Syn Stadhudera znayduie ſię pewnie w obozie Generała Abercromby. Oprócz woyſk z Niderlandu iuż przyſłanych, 6. tyſięcy żołnierza z pod Moguncyi nam z odſieczą pośpiesza, 10 tyſięcy z Antwerpii i Bredy; inna ieszcze diwizya ciągnie z Liege, Gand, Namur.

z Berne 6. Września z Gazety Hambugſkiey.

Oprócz kilku mnieyszych utarczek, nic z obuſtron nie zrobiono w teraznieyſzym mieſiącu. 31. Siernia Francuzi mocą wpadli do miaſta Glaris; nazaiutrz Auſtryakom uſtąpili, w kilka godzin późniey raz ieſzcze ſzturmem wzieli miaſto. Deputacya imieniem całego Cantonu wysłana od Generałow Republikantſkich odebrała zapewnienie, że własność mieſzkańcow nienaruſzoną zoſtanie; na to iednak niezważaiąc żołnierz wziół czego mu było potrzeba.

Dziś armia Francuzka rozłożona ieſt

w Szwaycarach iak następuie: składa się z 8. diwizyi. Thurreau stoi w kraiu Valais: Lecourbe od granic walais przez górę S. Gotharda, do Waldstaetten i część Grisonow: Soult od Glaris do Adlirwill o 2. mile od Zurich. Molitor od Adlirvill do Dietikon nad rzeką Limmat. Lorge od Dietikon do Baden. Hendelet od Baden do Renu pod Waldshut Klein zastępuie powiat Fricthal; Chabran Bazileę; legion nakoniec Szwaycarski i inne woyska narodu naszego stoią w Spreitembach i Dietikon; z tych szczegółow można wnieść, jaka jest liczba woyska Massény.

z Stutgardu 11. Września z Gazety Frankfortskiey.

Arcy Xiąże Karol z Generałami Colloredo, Schmidt, i wielo innemi dnia dzisieyszego przez miasto nasze przeieżdzał do Ludwigsburga. Austryackie woyska śpiesznym marszem ciągną do Menu i Manheimu; 13. bataljonow i 3. konne regimenta tędy przeszły niedawno. Generał Nauendorf został z tylną strażą w Donaueschingen. Było kilka wtarczek w okolicach Bruchsal i Heilbrou, te miasta po kilkakroć zaymowali Francuzi; ustąpili nakoniec, i zapewne przeniosą się w krotce na brzeg Renu lewy.

z philipsburga 12 Wrzesnia z Gazety Frankfortskiey.

Już nakoniec od oblężenia wolni jesteśmy; lecz stan miasta naszego jest opłakany. Ponieśliśmy wiele trudow; niebezpieczeństwo wielkie było. Opasani od 27. Sierpnia: bombardowani od 6 września przez dni 5 i 6 nocy bezprzestanku; miasto w perzynę obrócone wyiowszy domo w 20; i te iednak są uszkodzone. Nie zginoł żaden Officyer żołnierzy ranionych lub zabitych 30 mieszkańcow ledwie kilku: nieprzyiaciel odstąpił od murow d. 11 wieczorem; batterye na lewym brzegu Renu założone wiele nam szkodziły.

z Friburga 10 Września z Gazety Frankfortskiey.

Generał Nawendorff głowną kwaterę założył w Thiengen; diwizya iego składa się z 12 tysięcy, stoi między Schlatt i Waldkirch; iako skrzydło prawe armii pozostałey w Szwaycarach. Skrzydło zaś lewe pod Generałem Hotze liczy 20 tysięcy żołnierza; Rossyiskie woysko w Zurich wynosi 34 tysiące. Tak więc armia zprzymierzona ma teraz blisko 70 tysięcy ludu.

Piszą z Sargans d. 7; zedniem w przód Francuzi opanowali wąwoz Kerens daiący wstęp do Coire i Jlanz. Nazaiutrz Generał Jellachich wygnał nieprzyiaciela, posłano mu iednak znaczne posiłki.

Od granic Szwaycarskich 12 Września z Gazety Frankfortskiey.

Armia Austryacka pod Arcy Xiążęciem Karolem z Donaueschingen dnia wczorayszego przyszedłszy stanęła obozem pod Weldenburg; lecz teyże nocy kazano wszystkim regimentom pośpieszać ku Renowi; iakoż niektóre iuż Stuttgard minęły; między innemi Kirassyerowie Xiążęcia Lotaryńskiego, Holenzollern, i Macka. Młody Arcy Xiąże Ferdinand iedzie za obozem. Dragonia Wurtzburg prowadziła potym pontony, kuznie poolwe, 350 ammunicyinych wozow, 64 ciężkie działa; nakoniec szły regimenta piesze: Lascy, Schroeder, Wankheim, Manfredini; cała zaś diwizya wynosi przynaymniey 12 tysięcy zbroynego ludu.

Od brzegow Menu 15 Września z Gazety Frankfortskiey.

Arcy Xiąże Karol, Generałowie Starray i Kospoth, wczora przybyli do Walhingen. Armia spiesznie postępuie, cofaią się Francuzi. Austryacy iuż weszli do Heidelberg; pierwsi do Manheimu zciągaią, i podobno, iak słychać, opuszczą pochwili miasto pomienione, którego fortifikacye przed kilko tygodniami z ziemią zrównać kazali.

z Manheimu 12 Września z Gazety Hamburgskiey.

Generał en chef Muller dnia wczorayszego przybył do naszego miasta z Schwezingen. Artilleryą, ammunicye, zawady obozowe przeprawiliśmy iuż na brzeg Renu lewy: wkrótce więc i armia Francuzka powróci podobno do kraiu swoiego.

z Mediolanu 5. Września z Gazety Frankfortskiey.

Głowna kwatera armii zkombinowaney w Asti. W stanowiskach nie ma żadney odmiany. Straże przednie pomknięto do Voltaggio niedaleko Bocchetta. Z drugiey strony Championnet wysłał część armii swoiey do Suże i Pignerol; druga ukazuie się od col de Tenda w okolicach Coni. Moreau swoie zgromadził między S. Giacomo i Sawoną. Mówią u nas że kray Genueński chce się poddać przez kapitulacyą; lecz nie ma na to rapportow urzędowych.

W Alexandryi zdarzył się okropny przypadek. Zapalił się magazyn, w którym bomby złożone były; więcey 100. osob życie utraciło; bardzo wiele iest ranionych; wszystkie okna w całym mieście wyleciały; domy są nadpsute. Xiąże d' Aosta brat Króla Jmci Sardyńskiego z pomienionego miasta wyiechał przez Asti do Turinu.